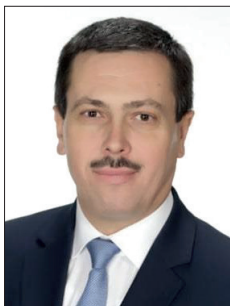

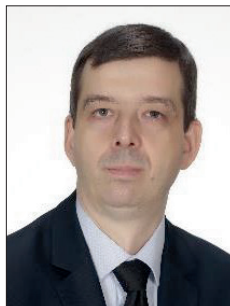
STUDII ȘI COMENTARII

CZU: 343.53:336.74(4EU:478)

DOI: <https://doi.org/10.67457/lv26.1.01>

Serghei BRÎNZĂ¹
decan.dreptusm@yahoo.com

Vitalie STATI²
vitalie.stati@usm.md

IMPLEMENTAREA DIRECTIVEI (UE) 2019/713 ÎN MATERIA FRAUDELOR ȘI CONTRAFACERII MIJLOACELOR DE PLATĂ FĂRĂ NUMERAR ȘI IMPLICAȚIILE PENTRU LEGEA PENALĂ A REPUBLICII MOLDOVA (PARTEA II)

Abstract: Partea a doua a studiului de față analizează în profunzime compatibilitatea legii penale moldovenești cu cerințele Directivei (UE) 2019/713, evidențiind atât asemănările, cât și discrepanțele normative. Sunt examinate articolele relevante din Codul penal al Republicii Moldova în raport cu dispozițiile directivei respective. Autorii subliniază necesitatea armonizării legii penale naționale cu standardele europene, propunând amendamente de lege ferenda pentru a acoperi lacunele identificate, precum extinderea modalităților normative și ajustarea sancțiunilor, inclusiv pentru persoanele juridice. Studiul evidențiază importanța sancțiunilor eficiente, proporționale și disuasive, precum și agravarea răspunderii în cazul infracțiunilor comise de grupuri criminale organizate. Se remarcă, totodată, necesitatea unei interpretări stricte a normelor penale, pentru a proteja persoana împotriva arbitrarului și a asigura respectarea principiului legalității, conform art. 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. În contextul provocărilor generate de digitalizare și globalizare, autorii argumentează că adaptarea legii penale este esențială pentru prevenirea și combaterea eficientă a fraudelor cu mijloace de plată fără numerar, subliniind rolul Directivei (UE) 2019/713 ca instrument de uniformizare și consolidare a ordinii de drept. Această a doua parte a articolului se distinge printr-o abordare comparativă minuțioasă, propuneri legislative concrete și o reflecție profundă asupra implicațiilor sociale și juridice ale fenomenului analizat. Demersul autorilor nu se limitează la o simplă evaluare tehnică, ci urmărește să ofere soluții viabile pentru consolidarea cadrului normativ național, în scopul asigurării unui echilibru între eficiența repres-

¹ Profesor universitar, doctor habilitat în drept, Departamentul Drept penal, Universitatea de Stat din Moldova (ROR: <https://ror.org/0475kvb92>); e-mail: rector@usm.md; e-mail: decan.dreptusm@yahoo.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5937-3926>

² Profesor universitar, doctor în drept, Departamentul Drept penal, Universitatea de Stat din Moldova (ROR: <https://ror.org/0475kvb92>); e-mail: rector@usm.md; e-mail: vitalie.stati@usm.md, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1371-4961>

unii penale și protecția drepturilor fundamentale. Astfel, textul devine un reper pentru cercetarea științifică și practicienii dreptului penal, oferind o perspectivă actuală, pertinentă și ancorată în realitățile legislative europene și naționale.

Cuvinte-cheie: amendament legislativ, armonizare europeană, Codul penal al Republicii Moldova, compatibilitate legislativă, Directiva (UE) 2019/713, fraudă informatică, grup criminal organizat, mijloace de plată fără numerar, persoană juridică, sancțiune penală.

IMPLEMENTATION OF DIRECTIVE (EU) 2019/713 ON FRAUD AND COUNTERFEITING OF NON-CASH MEANS OF PAYMENT AND ITS IMPLICATIONS FOR THE CRIMINAL LAW OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA (PART II)

Abstract: The second part of this study offers an in-depth examination of the compatibility between Moldovan criminal law and the requirements of Directive (EU) 2019/713, highlighting both the similarities and the normative discrepancies. It reviews the relevant provisions of the Criminal Code of the Republic of Moldova in relation to the corresponding rules of the Directive. The authors emphasize the need to align national criminal legislation with European standards, proposing *de lege ferenda* amendments to address the identified gaps, such as expanding the range of normative modalities and adjusting sanctions, including those applicable to legal persons. The study underscores the importance of sanctions that are effective, proportionate, and dissuasive, as well as the aggravation of liability in cases involving organized criminal groups. It also stresses the necessity of a strict interpretation of criminal norms, to protect individuals from arbitrariness and to ensure compliance with the principle of legality, as enshrined in art. 7 of the European Convention on Human Rights. Against the backdrop of challenges posed by digitalization and globalization, the authors argue that adapting criminal law is essential for the effective prevention and combating of fraud involving non-cash means of payment, highlighting the role of Directive (EU) 2019/713 as an instrument for harmonizing and strengthening the legal order. This second part of the article stands out through its meticulous comparative approach, concrete legislative proposals, and a thoughtful reflection on the social and legal implications of the phenomenon under analysis. The authors' endeavour goes beyond a purely technical assessment, aiming instead to offer viable solutions for strengthening the national legal framework, to ensure a balance between the effectiveness of criminal repression and the protection of fundamental rights. In this way, the text becomes a valuable reference for academic research and for practitioners of criminal law, providing a timely and relevant perspective grounded in both European and national legislative realities.

Keywords: legislative amendment, European harmonization, the Criminal Code of the Republic of Moldova, legislative compatibility, Directive (EU) 2019/713, computer fraud; organized criminal group, non-cash means of payment, legal person, penal sanction.

16. Dispoziția din art. 5 lit. (c) din Directiva (UE) 2019/713 prevede: „Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că următoarele acte, atunci când sunt săvârșite cu intenție, se pedepsesc ca infracțiuni: [...] deținerea în vederea utilizării frauduloase a unui instrument de plată fără numerar nematerial, obținut pe căi ilegale, contrafăcut sau falsificat, cel puțin în cazul în care originea ilegală este cunoscută la momentul deținerii instrumentului”.¹ CP RM conține o normă care comportă similitudini cu această dispoziție.

Astfel, art. 260⁸ alin. (2) CP RM prevede răspunderea, *inter alia*, pentru „[...] deținerea

¹ Directiva (UE) 2019/713 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind combaterea fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/413/JAI a Consiliului. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=CELEX%3A32019L0713> (accesat la 2 ianuarie 2026).

în vederea utilizării frauduloase a unui mijloc de plată fără numerar însușit prin săvârșirea unei infracțiuni”.² Așa cum am menționat *supra*, în această normă nu se face nicio distincție între instrumentul de plată fără numerar material și instrumentul de plată fără numerar nematerial. Dispoziția din art. 260⁸ alin. (2) CP RM este asemănătoare cu fragmentul „[...] deținerea în vederea utilizării frauduloase a unui instrument de plată fără numerar nematerial, obținut pe căi ilegale, [...] cel puțin în cazul în care originea ilegală este cunoscută la momentul deținerii instrumentului [...]”³ din art. 5 lit. (c) din Directiva (UE) 2019/713.

Cât privește fragmentul „[...] deținerea în vederea utilizării frauduloase a unui instrument de plată fără numerar nematerial, [...] contrafăcut sau falsificat, cel puțin în cazul în care originea ilegală este cunoscută la momentul deținerii instrumentului [...]”⁴ din art. 5 lit. (c) din Directiva (UE) 2019/713, acesta nu intră sub incidența vreunei norme din CP RM. Raportat la acest fragment, CP RM este incompatibil cu art. 5 lit. (c) din Directiva (UE) 2019/713.

Continuând firul logic, menționăm că dispoziția din art. 5 lit. (d) din Directiva (UE) 2019/713 prevede: „Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că următoarele acte, atunci când sunt săvârșite cu intenție, se pedepsesc ca infracțiuni: [...] achiziția în folosul propriu sau al unei alte persoane, inclusiv vânzarea, transferul sau distribuirea sau punerea la dispoziție în vederea utilizării frauduloase a unui instrument de plată fără numerar nematerial obținut pe căi ilegale, contrafăcut sau falsificat”.⁵ CP RM conține o normă care comportă similitudini cu această dispoziție.

Astfel, art. 260⁸ alin. (2) CP RM prevede răspunderea, *inter alia*, pentru „dobândirea pentru sine sau pentru altul [...] în vederea utilizării frauduloase a unui mijloc de plată fără numerar însușit prin săvârșirea unei infracțiuni”.⁶ Dispoziția din această normă este asemănătoare cu fragmentul „[...] achiziția în folosul propriu sau al unei alte persoane, inclusiv vânzarea, transferul sau distribuirea sau punerea la dispoziție în vederea utilizării frauduloase a unui instrument de plată fără numerar nematerial obținut pe căi ilegale [...]”⁷, prevădute conținută în art. 5 lit. (d) din Directiva (UE) 2019/713.

Cât privește fragmentul „[...] achiziția în folosul propriu sau al unei alte persoane, inclusiv vânzarea, transferul sau distribuirea sau punerea la dispoziție în vederea utilizării frauduloase a unui instrument de plată fără numerar nematerial [...] contrafăcut sau falsificat [...]”⁸ din art. 5 lit. (d) din Directiva (UE) 2019/713, acesta nu intră sub incidența vreunei norme din CP RM. Raportat la acest fragment, CP RM este incompatibil cu art. 5 lit. (d) din Directiva (UE) 2019/713.

Propunerea de *lege ferenda* este de a completa art. 237 CP RM cu un alineat nou, cu următorul conținut:

² Codul penal al Republicii Moldova. Nr. 985 din 18 aprilie 2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 13.09.2002, nr. 128-129 (1012).

³ Directiva (UE) 2019/713 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind combaterea fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/413/JAI a Consiliului. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=CELEX%3A32019L0713> (accesat la 2 ianuarie 2026).

⁴ Ibidem.

⁵ Ibidem.

⁶ Codul penal al Republicii Moldova. Nr. 985 din 18 aprilie 2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 13.09.2002, nr. 128-129 (1012).

⁷ Directiva (UE) 2019/713 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind combaterea fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/413/JAI a Consiliului. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=CELEX%3A32019L0713> (accesat la 2 ianuarie 2026).

⁸ Ibidem.

„⁽¹²⁾ Dobândirea pentru sine sau pentru altul ori deținerea în vederea utilizării frauduloase a unui instrument de plată fără numerar nematerial, generat ilegal sau falsificat, se pedepsește cu amendă în mărime de la 350 la 750 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 120 la 180 de ore, sau cu închisoare de până la 2 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 3000 la 4500 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.”

Pentru a evita disfuncția art. 237 alin. (2) CP RM, propunem ca, în cadrul acestuia, textul „Aceleași acțiuni săvârșite:” să fie substituit prin „Acțiunile prevăzute la alin. (1), (1¹) sau (1²) săvârșite:”.

17. În dispoziția din art. 6 lit. (a) din Directiva (UE) 2019/713 se stabilește: „Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că efectuarea sau provocarea efectuării unui transfer de bani, de valoare monetară sau de monedă virtuală având drept efect cauzarea unui prejudiciu patrimonial unei alte persoane, cu scopul de a obține un profit ilegal pentru autor sau pentru un terț, se pedepsește ca infracțiune atunci când este săvârșită cu intenție prin: [...] perturbarea sau afectarea fără drept a funcționării unui sistem informatic”.⁹ CP RM conține norme care comportă similitudini cu această dispoziție.

Astfel, în primul rând, art. 260⁸ alin. (3) CP RM stabilește răspunderea pentru „efectuarea unei operațiuni de retragere de numerar, de transfer de fonduri, de încărcare sau descărcare a monedei electronice ori a monedei virtuale prin utilizarea, fără consimțământul titularului, a unui instrument de plată fără numerar, a unui instrument de plată electronică sau a datelor de identificare care permit utilizarea acestuia”.¹⁰ Dispoziția în cauză este asemănătoare cu fragmentul „[...] efectuarea sau provocarea efectuării unui transfer de bani, de valoare monetară sau de monedă virtuală având drept efect cauzarea unui prejudiciu patrimonial unei alte persoane, cu scopul de a obține un profit ilegal pentru autor sau pentru un terț [...]”¹¹ din art. 6 al Directivei (UE) 2019/713. Cu această ocazie, consemnăm că „provocarea efectuării unui transfer de bani, de valoare monetară sau de monedă virtuală”¹² constituie de fapt instigare la infracțiunea prevăzută la art. 260⁸ alin. (3) CP RM, aplicându-se art. 42 alin. (4) și art. 260⁸ alin. (3) CP RM. În ceea ce privește fragmentul „[...] având drept efect cauzarea unui prejudiciu patrimonial unei alte persoane, cu scopul de a obține un profit ilegal pentru autor sau pentru un terț [...]”¹³ din art. 6 lit. (a) din Directiva (UE) 2019/713, acesta se are în vedere, în mod implicit, în art. 260⁸ alin. (3) CP RM. Or, această normă se aplică indiferent dacă se cauzează un prejudiciu patrimonial unei alte persoane, precum și indiferent dacă scopul făptuitorului este de a obține un profit ilegal pentru autor sau pentru un terț.

În al doilea rând, art. 260³ alin. (1) CP RM prevede răspunderea pentru „perturbarea funcționării unui sistem informatic prin introducerea, transmiterea, modificarea, ștergerea sau deteriorarea intenționată și fără drept a datelor informatice sau prin restricționarea

⁹ Ibidem.

¹⁰ Codul penal al Republicii Moldova. Nr. 985 din 18 aprilie 2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 13.09.2002, nr. 128-129 (1012).

¹¹ Directiva (UE) 2019/713 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind combaterea fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/413/JAI a Consiliului. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=CELEX%3A32019L0713> (accesat la 2 ianuarie 2026).

¹² Ibidem.

¹³ Ibidem.

accesului la aceste date”.¹⁴ Dispoziția în cauză este asemănătoare cu fragmentul „[...] perturbarea sau afectarea fără drept a funcționării unui sistem informatic [...]”¹⁵ din art. 6 lit. (a) din Directiva (UE) 2019/713.

Fapta, descrisă în art. 6 lit. (a) din Directiva (UE) 2019/713, se califică per ansamblu drept concurs de infracțiuni prevăzute de art. 260³ alin. (1) și art. 260⁸ alin. (3) CP RM. În concluzie, art. 260³ alin. (1) și art. 260⁸ alin. (3) CP RM sunt compatibile cu prevederea din art. 6 lit. (a) din Directiva (UE) 2019/713. Drept urmare, prevederea din art. 6 lit. (a) din Directiva (UE) 2019/713 nu necesită transpunere în legislația moldovenească.

18. Dispoziția din art. 6 lit. (b) din Directiva (UE) 2019/713 prevede: „Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că efectuarea sau provocarea efectuării unui transfer de bani, de valoare monetară sau de monedă virtuală având drept efect cauzarea unui prejudiciu patrimonial unei alte persoane, cu scopul de a obține un profit ilegal pentru autor sau pentru un terț, se pedepsește ca infracțiune atunci când este săvârșită cu intenție prin: [...] introducerea, modificarea, ștergerea, transmiterea sau suprimarea fără drept a datelor informatice”.¹⁶ CP RM conține norme care comportă similitudini cu această dispoziție.

Astfel, în primul rând, așa cum ne-am putut convinge *supra*, în pct. 20, dispoziția din art. 260⁸ alin. (3) CP RM este asemănătoare cu fragmentul „[...] efectuarea sau provocarea efectuării unui transfer de bani, de valoare monetară sau de monedă virtuală având drept efect cauzarea unui prejudiciu patrimonial unei alte persoane, cu scopul de a obține un profit ilegal pentru autor sau pentru un terț [...]”¹⁷ din art. 6 din Directiva (UE) 2019/713.

În al doilea rând, art. 260² alin. (1) CP RM prevede răspunderea, printre altele, pentru „modificarea, ștergerea [...] intenționată și fără drept a datelor informatice ținute într-un sistem informatic [...], transferul neautorizat de date informatice dintr-un sistem informatic, dintr-un mijloc de stocare”.¹⁸ Dispoziția în cauză este asemănătoare doar în anumite privințe cu fragmentul „[...] introducerea, modificarea, ștergerea, transmiterea sau suprimarea fără drept a datelor informatice [...]”¹⁹ din art. 6 lit. (b) din Directiva (UE) 2019/713. Or, modalitățile normative de introducere fără drept a datelor informatice și de suprimare fără drept a datelor informatice nu se regăsesc în art. 260² alin. (1) CP RM. În consecință, se poate afirma că, de *lege lata*, nu în toate cazurile fapta descrisă în art. 6 lit. (b) din Directiva (UE) 2019/713 se califică per ansamblu drept concurs de infracțiuni prevăzute de art. 260² și art. 260⁸ alin. (3) CP RM.

În această ordine de idei, art. 260² CP RM este parțial compatibil cu art. 5 din Directiva 2013/40/UE, care prevede: „Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a asigura că fapta care constă în ștergerea, periclitarea, deteriorarea, modificarea, eliminarea

¹⁴ Codul penal al Republicii Moldova. Nr. 985 din 18 aprilie 2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 13.09.2002, nr. 128-129 (1012).

¹⁵ Directiva (UE) 2019/713 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind combaterea fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/413/JAI a Consiliului. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=CELEX%3A32019L0713> (accesat la 2 ianuarie 2026).

¹⁶ Ibidem.

¹⁷ Ibidem.

¹⁸ Codul penal al Republicii Moldova. Nr. 985 din 18 aprilie 2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 13.09.2002, nr. 128-129 (1012).

¹⁹ Directiva (UE) 2019/713 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind combaterea fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/413/JAI a Consiliului. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=CELEX%3A32019L0713> (accesat la 2 ianuarie 2026).

datelor informatice dintr-un sistem informatic sau în a le face inaccesibile, cu intenție și fără drept, este incriminată, cel puțin atunci când nu reprezintă un caz minor.”²⁰

Or, modalitățile normative, care sunt enumerate în art. 260² alin. (1) CP RM, se suprapun doar parțial cu cele prevăzute la art. 5 al Directivei 2013/40/UE: a) ștergerea datelor informatice dintr-un sistem informatic; b) periclitarea datelor informatice dintr-un sistem informatic; c) deteriorarea datelor informatice dintr-un sistem informatic; d) modificarea datelor informatice dintr-un sistem informatic; e) eliminarea datelor informatice dintr-un sistem informatic; f) blocarea accesului la datele informatice dintr-un sistem informatic. Observăm că, în art. 260² CP RM, nu sunt specificate următoarele modalități normative menționate în art. 5 al Directivei 2013/40/UE: a) periclitarea datelor informatice dintr-un sistem informatic; b) eliminarea datelor informatice dintr-un sistem informatic; c) blocarea accesului la datele informatice dintr-un sistem informatic. În afară de aceasta, nu sunt identice modalitățile normative „restricționarea accesului la datele informatice ținute într-un sistem informatic”²¹ (art. 260² CP RM) și „blocarea accesului la datele informatice dintr-un sistem informatic”²² (art. 5 al Directivei 2013/40/UE). Pe lângă acestea, în art. 5 al Directivei 2013/40/UE nu sunt specificate următoarele modalități normative ale faptei prejudiciabile prevăzute la art. 260² CP RM: a) transferul neautorizat de date informatice dintr-un sistem informatic sau dintr-un mijloc de stocare; b) dobândirea datelor informatice cu acces limitat; c) comercializarea datelor informatice cu acces limitat; d) punerea la dispoziție, sub orice formă, a datelor informatice cu acces limitat. Toate aceste discrepanțe impun necesitatea de a modifica dispoziția de la art. 260² CP RM.

Din perspectiva armonizării legii penale a Republicii Moldova atât cu Directiva (UE) 2019/713, cât și cu Directiva 2013/40/UE, propunerea de *lege ferenda* este de a modifica dispoziția din art. 260² alin. (1) din Codul penal după cum urmează:

„(1) Introducerea datelor informatice într-un sistem informatic, ștergerea, periclitarea, deteriorarea, modificarea, eliminarea datelor informatice dintr-un sistem informatic sau interzicerea accesului la aceste date, cu intenție și fără drept”.

Doar în eventualitatea realizării acestui amendament, se va putea afirma că fapta, descrisă în art. 6 lit. (b) din Directiva (UE) 2019/713, se califică per ansamblu și în toate cazurile drept concurs de infracțiuni prevăzute de art. 260² și art. 260⁸ alin. (3) CP RM.

În concluzie, art. 260² și art. 260⁸ alin. (3) CP RM sunt parțial compatibile cu prevederea din art. 6 lit. (b) din Directiva (UE) 2019/713.

19. În dispoziția din art. 7 din Directiva (UE) 2019/713 se stabilește: „Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că producerea, achiziționarea în folos propriu sau al unei alte persoane, inclusiv importul, exportul, vânzarea, transportul sau distribuția, sau punerea la dispoziție a unui dispozitiv sau a unui instrument, a unor date informatice sau a oricăror alte mijloace concepute în principal sau adaptate special în scopul săvârșirii uneia dintre infracțiunile menționate la articolul 4 literele (a) și (b), la articolul 5 literele (a) și (b) sau la articolul 6, cel puțin atunci când sunt săvârșite cu intenția ca aceste mijloace

²⁰ Ibidem.

²¹ Codul penal al Republicii Moldova. Nr. 985 din 18 aprilie 2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 13.09.2002, nr. 128-129 (1012).

²² Directiva (UE) 2019/713 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind combaterea fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/413/JAI a Consiliului. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=CELEX%3A32019L0713> (accesat la 2 ianuarie 2026).

să fie folosite, se pedepsește ca infracțiune.”²³ CP RM conține norme care comportă similitudini cu această dispoziție.

Astfel, dispoziția de la art. 260⁴ alin. (1) CP RM prevede: „Producerea, importul, comercializarea sau punerea la dispoziție, sub orice altă formă, în mod ilegal, a unei parole, a unui cod de acces sau a unor date similare care permit accesul total sau parțial la un sistem informatic în scopul săvârșirii uneia dintre infracțiunile prevăzute la art. 237, 259, 260¹–260³, 260⁵ și 260⁶ [...]”.²⁴ Comparând această prevedere cu art. 7 al Directivei (UE) 2019/713, remarcăm următoarele:

1) în ceea ce privește obiectul material sau imaterial al infracțiunii, art. 7 al Directivei (UE) 2019/713 vizează „un dispozitiv sau un instrument, date informatice sau orice alte mijloace”.²⁵ În art. 260⁴ CP RM este folosită formularea care are o sferă de incidență mai restrânsă: „a unei parole, a unui cod de acces sau a unor date similare care permit accesul total sau parțial la un sistem informatic”.²⁶

Făcând o paranteză, este de precizat că „producerea, importul, comercializarea sau punerea la dispoziție, sub orice altă formă, în mod ilegal, a unei parole, a unui cod de acces sau a unor date similare care permit accesul total sau parțial la un sistem informatic în scopul săvârșirii uneia dintre infracțiunile prevăzute la art. 237, 259, 260¹–260³, 260⁵ și 260⁶”²⁷ este incriminată concomitent în art. 260 și 260⁴ CP RM. Rezultă că o astfel de faptă este calificată în baza ambelor articole. Această situație ieșită din comun se datorează faptului că parola, codul de acces și datele similare figurează ca obiect material sau imaterial atât al infracțiunii prevăzute la art. 260 CP RM, cât și al infracțiunii prevăzute la art. 260⁴ CP RM. În mod vădit, această redundanță de text normativ din art. 260 CP RM, generată de necorespunderea textului respectiv prevederilor de la art. 7 lit. (a) din Directiva 2013/40/UE (care are un conținut apropiat cu cel al art. 7 din Directiva (UE) 2019/713), este generatoare de exces de incriminare;

2) referitor la lista de modalități normative ale faptei prejudiciabile, art. 7 al Directivei (UE) 2019/713 vorbește despre „producerea, achiziționarea în folos propriu sau al unei alte persoane, inclusiv importul, exportul, vânzarea, transportul sau distribuția, sau punerea la dispoziție”.²⁸ Pe de altă parte, în art. 260⁴ alin. (1) CP RM se menționează „producerea, importul, comercializarea sau punerea la dispoziție, sub orice altă formă”²⁹;

3) în ceea ce privește scopul infracțiunii, art. 7 al Directivei (UE) 2019/713 vizează facilitarea infracțiunilor prevăzute la art. 4 lit. (a) și (b), art. 5 lit. (a) și (b) sau la art. 6 din această Directivă. În art. 260⁴ alin. (1) CP RM, lista de infracțiuni facilitate nu le include pe

²³ Ibidem.

²⁴ Codul penal al Republicii Moldova. Nr. 985 din 18 aprilie 2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 13.09.2002, nr. 128-129 (1012).

²⁵ Directiva (UE) 2019/713 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind combaterea fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/413/JAI a Consiliului. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=CELEX%3A32019L0713> (accesat la 2 ianuarie 2026).

²⁶ Codul penal al Republicii Moldova. Nr. 985 din 18 aprilie 2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 13.09.2002, nr. 128-129 (1012).

²⁷ Ibidem.

²⁸ Directiva (UE) 2019/713 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind combaterea fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/413/JAI a Consiliului. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=CELEX%3A32019L0713> (accesat la 2 ianuarie 2026).

²⁹ Codul penal al Republicii Moldova. Nr. 985 din 18 aprilie 2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 13.09.2002, nr. 128-129 (1012).

cele prevăzute la art. 260⁸ alin. (2) și (3) CP RM (aceste alineate sunt compatibile cu art. 5 lit. (a) și (b) și art. 6 din Directiva (UE) 2019/713);

4) în art. 7 al Directivei (UE) 2019/713 se recurge la formularea „concepute în principal sau adaptate special în scopul săvârșirii”.³⁰ În art. 260⁴ alin. (1) CP RM, este utilizată sintagma „în scopul săvârșirii”.³¹

Având în vedere diferențele constatate, ajungem la concluzia că art. 260 și 260⁴ CP RM sunt parțial compatibile cu art. 7 al Directivei (UE) 2019/713. Ca primă soluție recomandăm abrogarea art. 260 CP RM. Prezența art. 260⁴ CP RM, care dublează art. 260 CP RM, este suficientă. Având în vedere că art. 260⁴ CP RM este mai adaptat la condițiile sociale curente, stabilind circumstanțe agravante și implicând o abordare mai nuanțată, propunem păstrarea acestuia, nu a art. 260 CP RM.

Pentru a nu genera disfuncționalități, propunem ca, în art. 260⁴ alin. (1) CP RM, obiectul material sau imaterial al infracțiunii să fie descris așa cum acesta este prevăzut în art. 260 CP RM. De asemenea, recomandăm modificarea titlului art. 260⁴ CP RM din „Producerea, importul, comercializarea sau punerea ilegală la dispoziție a parolelor, codurilor de acces sau a datelor similar”³² în „Circulația de mijloace și instrumente de săvârșire a infracțiunilor informatice”. Această formulare concentrată redă esența infracțiunilor prevăzute la art. 260⁴ CP RM și corespunde concepției promovate în art. 7 al Directivei (UE) 2019/713 și în art. 7 al Directivei 2013/40/UE.

În ceea ce privește lista de infracțiuni facilitate, care este stabilită în art. 260⁴ alin. (1) CP RM, considerăm necesară lărgirea acesteia, astfel încât să fie reflectate plenar atât infracțiunile facilitate care sunt menționate în art. 260 CP RM, cât și cele sugerate de art. 7 al Directivei (UE) 2019/713. De asemenea, recomandăm ca, în art. 260⁴ alin. (1) CP RM, să fie reprodusă lista de modalități normative din art. 7 al Directivei (UE) 2019/713 (care acoperă, implicit, lista de modalități normative din art. 7 al Directivei 2013/40/UE).

Considerăm întemeiată păstrarea sintagmei „în scopul săvârșirii”³³ din art. 260⁴ alin. (1) CP RM. Formularea „concepute în principal sau adaptate special în scopul săvârșirii”³⁴ (folosită în art. 7 al Directivei (UE) 2019/713) este generatoare de ambiguități și, de aceea, ar putea avea ca efect aplicarea discreționară a art. 260⁴ CP RM.

Astfel, propunerea de *lege ferenda* de a modifica titlul art. 260⁴ CP RM și dispoziția din alineatul (1) al acestui articol este următoarea:

„Articolul 260⁴. *Circulația de mijloace și instrumente de săvârșire a infracțiunilor informatice*

(1) *Producerea, procurarea în folos propriu sau al unei alte persoane, importul, exportul, vânzarea, transportarea, distribuirea sau punerea la dispoziție, în mod ilegal, a mijloacelor*

³⁰ Directiva (UE) 2019/713 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind combaterea fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/413/JAI a Consiliului. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=CELEX%3A32019L0713> (accesat la 2 ianuarie 2026).

³¹ Codul penal al Republicii Moldova. Nr. 985 din 18 aprilie 2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 13.09.2002, nr. 128-129 (1012).

³² Ibidem.

³³ Codul penal al Republicii Moldova. Nr. 985 din 18 aprilie 2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 13.09.2002, nr. 128-129 (1012).

³⁴ Directiva (UE) 2019/713 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind combaterea fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/413/JAI a Consiliului. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=CELEX%3A32019L0713> (accesat la 2 ianuarie 2026).

tehnice sau produselor program, a unei parole, a unui cod de acces sau a unor date informatice similare care să permită accesarea, în tot sau în parte, a unui sistem informatic, în scopul săvârșirii uneia dintre infracțiunile prevăzute la art. 237, 259, 260¹–260³, 260⁵–260⁸.”

20. Dispoziția din art. 8 alin. (1) al Directivei (UE) 2019/713 prevede: „Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că instigarea sau complicitatea la una din infracțiunile menționate la articolele 3-7 se pedepsesc ca infracțiuni.”.³⁵ CP RM conține norme care comportă similitudini cu această dispoziție.

Astfel, în art. 42 CP RM se stabilește, *inter alia*: „[...] (4) Se consideră instigator persoana care, prin orice metode, determină o altă persoană să săvârșească o infracțiune. (5) Se consideră complice persoana care a contribuit la săvârșirea infracțiunii prin sfaturi, indicații, prestare de informații, acordare de mijloace sau instrumente ori înlăturare de obstacole, precum și persoana care a promis dinainte că îl va favoriza pe infractor, va tăinui mijloacele sau instrumentele de săvârșire a infracțiunii, urmele acestora sau obiectele dobândite pe cale criminală ori persoana care a promis din timp că va procura sau va vinde atare obiecte.”.³⁶

Art. 83 CP RM prevede că „[...] instigatorul și complicele la o infracțiune, prevăzută de legea penală, săvârșită cu intenție se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru autor. La stabilirea pedepsei se ține cont de contribuția fiecăruia la săvârșirea infracțiunii, precum și de prevederile art. 75.”.³⁷

În concluzie, dispozițiile de la art. 42 alin. (4) și (5), art. 83 CP RM (coroborate cu art. 237, 260, 260²–260⁴, 260⁶ sau 260⁸ CP RM) sunt compatibile cu prevederea din art. 8 alin. (1) al Directivei (UE) 2019/713. Drept urmare, prevederea din art. 8 alin. (1) al Directivei (UE) 2019/713 nu necesită transpunere în legislația moldovenească.

21. În dispoziția din art. 8 alin. (2) al Directivei (UE) 2019/713 se stabilește: „Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că tentativa de a săvârși una dintre infracțiunile menționate la articolul 3, la articolul 4 litera (a), (b) sau (d), la articolul 5 litera (a) sau (b) sau la articolul 6 se pedepsește ca infracțiune. În ceea ce privește articolul 5 litera (d), statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura cel puțin că tentativa de achiziționare frauduloasă a unui instrument de plată fără numerar nematerial obținut pe căi ilegale, contrafăcut sau falsificat în folosul propriu sau al unei alte persoane se pedepsește ca infracțiune.”.³⁸ CP RM conține norme care comportă similitudini cu această dispoziție.

La concret, conform art. 25 alin. (3) CP RM, „răspunderea pentru [...] tentativă de infracțiune se stabilește, conform articolului corespunzător din partea specială a prezentului cod, ca și pentru infracțiunea consumată, cu trimitere la art. [...] 27, respectându-se prevederile art. 81”.³⁹ În corespundere cu art. 27 CP RM, „se consideră tentativă de infracțiune acțiunea sau inacțiunea intenționată îndreptată nemijlocit spre săvârșirea unei infracțiuni dacă, din cauze independente de voința făptuitorului, aceasta nu și-a produs

³⁵ Ibidem.

³⁶ Codul penal al Republicii Moldova. Nr. 985 din 18 aprilie 2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 13.09.2002, nr. 128-129 (1012).

³⁷ Ibidem.

³⁸ Directiva (UE) 2019/713 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind combaterea fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/413/JAI a Consiliului. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=CELEX%3A32019L0713> (accesat la 2 ianuarie 2026).

³⁹ Codul penal al Republicii Moldova. Nr. 985 din 18 aprilie 2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 13.09.2002, nr. 128-129 (1012).

efectul”.⁴⁰ Art. 81 CP RM prevede, printre altele: „(1) La aplicarea pedepsei pentru infracțiunea neconsumată se ține cont de circumstanțele în virtutea cărora infracțiunea nu a fost dusă până la capăt. [...] (3) Mărimea pedepsei pentru tentativă de infracțiune ce nu constituie o recidivă nu poate depăși trei pătrimi din maximumul celei mai aspre pedepse prevăzute la articolul corespunzător din partea specială a prezentului cod pentru infracțiunea consumată. [...]”.⁴¹

În concluziile, dispozițiile de la art. 25 alin. (3), art. 27 și 81 CP RM (coroborate cu art. 237, 260, 260²–260⁴, 260⁶ sau 260⁸ CP RM) sunt compatibile cu prevederea din art. 8 alin. (2) al Directivei (UE) 2019/713. Drept urmare, prevederea din art. 8 alin. (2) al Directivei (UE) 2019/713 nu necesită transpunere în legislația moldovenească.

22. Dispoziția din art. 9 alin. (1) al Directivei (UE) 2019/713 prevede: „Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că pedepsele pentru infracțiunile menționate la articolele 3-8 sunt eficace, proporționale și disuasive.”.⁴²

Analiza sancțiunilor din art. 237, 260, 260²–260⁴, 260⁶ și 260⁸ CP RM (inclusiv atunci când aceste articole sunt coroborate cu art. 25 alin. (3), art. 27, art. 42 alin. (4) și (5), art. 81 sau 83 CP RM) denotă că acestea sunt eficace, proporționale și disuasive. Sub acest aspect, sancțiunile din art. 237, 260, 260²–260⁴, 260⁶ și 260⁸ CP RM (inclusiv atunci când aceste articole sunt coroborate cu art. 25 alin. (3), art. 27, art. 42 alin. (4) și (5), art. 81 sau 83 CP RM) sunt compatibile cu art. 9 alin. (1) din Directiva (UE) 2019/713.

23. În dispoziția din art. 9 alin. (2) din Directiva (UE) 2019/713 se stabilește: „Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că infracțiunile menționate la articolul 3, la articolul 4 literele (a) și (b) și la articolul 5 literele (a) și (b) se sancționează cu o pedeapsă maximă cu închisoarea de cel puțin doi ani.”.⁴³

Sancțiunile din art. 237, art. 260⁸ alin. (2) și (3) CP RM respectă cerința din art. 9 alin. (2) al Directivei (UE) 2019/713. Excepție constituie sancțiunile din art. 186 alin. (1) și art. 192 alin. (1) CP RM, în care este stabilită, *inter alia*, pedeapsa cu închisoare de până la 2 ani. *Supra*, în pct. 10, am menționat că dispoziția din art. 4 lit. (a) din Directiva (UE) 2019/713 (care se referă la „furtul sau însușirea în alt mod ilegal a unui instrument de plată fără numerar material”⁴⁴) ar corespunde, în aparență, cu soluția de aplicare a art. 26 și art. 186, 187, 188, 190, 191 sau 192 CP RM. Însă o astfel de abordare ar veni în contradicție cu prevederea de la art. 9 alin. (2) din Directiva (UE) 2019/713. Conform acesteia, „statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că infracțiunile menționate la [...] articolul 4 literele (a) [...] se sancționează cu o pedeapsă maximă cu închisoarea de cel puțin doi ani.”.⁴⁵ Această condiție nu ar fi îndeplinită, dacă luăm în calcul dispoziția din art. 81 alin. (2) și sancțiunile din art. 186 alin. (1) și art. 192 alin. (1) CP RM. Sub acest aspect, CP RM nu este compatibil cu prevederea din art. 9 alin. (2) din Directiva (UE) 2019/713. Tocmai de aceea am propus *supra*, în pct. 13, completarea art. 260⁸ CP RM cu un alineat nou, potrivit căruia sustragerea unui instrument de plată fără numerar material să fie pedepsită, printre altele, cu

⁴⁰ Ibidem.

⁴¹ Ibidem.

⁴² Directiva (UE) 2019/713 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind combaterea fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/413/JAI a Consiliului. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=CELEX%3A32019L0713> (accesat la 2 ianuarie 2026).

⁴³ Ibidem.

⁴⁴ Ibidem.

⁴⁵ Ibidem.

închisoare de până la 2 ani. Ceea ce ar corespunde exigențelor stabilite în art. 9 alin. (2) din Directiva (UE) 2019/713.

În alt context, *supra*, în pct. 18, am menționat că CP RM este în cea mai mare parte incompatibil cu art. 5 lit. (b) din Directiva (UE) 2019/713. Drept urmare, am propus completarea art. 237 CP RM cu alineatul (1¹). Conform acestuia, generarea ilegală sau falsificarea unui instrument de plată fără numerar nematerial ar urma să fie pedepsită, printre altele, cu închisoare de până la 4 ani. Ceea ce, de asemenea, ar corespunde exigențelor stabilite în art. 9 alin. (2) din Directiva (UE) 2019/713.

24. Dispoziția din art. 9 alin. (3) al Directivei (UE) 2019/713 prevede: „Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că infracțiunile menționate la articolul 4 literele (c) și (d) și la articolul 5 literele (c) și (d) se sancționează cu o pedeapsă maximă cu închisoarea de cel puțin un an.”.⁴⁶

Sancțiunile din art. 237 și art. 260⁸ alin. (2) CP RM respectă cerința din art. 9 alin. (3) al Directivei (UE) 2019/713. Această constatare este valabilă inclusiv în cazul în care sancțiunile din art. 237 CP RM sunt coroborate cu dispoziția din art. 81 alin. (2) CP RM.

Supra, în pct. 19, am consemnat că fragmentul „[...] achiziția în folosul propriu sau al unei alte persoane, inclusiv vânzarea, transferul sau distribuirea sau punerea la dispoziție în vederea utilizării frauduloase a unui instrument de plată fără numerar nematerial [...] contrafăcut sau falsificat [...]”⁴⁷ din art. 5 lit. (d) din Directiva (UE) 2019/713 nu intră sub incidența vreunei norme din CP RM. Raportat la acest fragment, CP RM este incompatibil cu art. 5 lit. (d) din Directiva (UE) 2019/713.

Drept urmare, am propus completarea art. 237 CP RM cu alineatul (1²). Potrivit acestuia, dobândirea pentru sine sau pentru altul ori deținerea în vederea utilizării frauduloase a unui instrument de plată fără numerar nematerial, generat ilegal sau falsificat, ar urma să fie pedepsită, *inter alia*, cu închisoare de până la 2 ani. Ceea ce ar corespunde exigențelor stabilite în art. 9 alin. (3) din Directiva (UE) 2019/713.

25. În dispoziția din art. 9 alin. (4) al Directivei (UE) 2019/713 se stabilește: „Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că infracțiunea menționată la articolul 6 se sancționează cu o pedeapsă maximă cu închisoarea de cel puțin trei ani.”.⁴⁸

Sancțiunile din art. 260², 260³ și art. 260⁸ alin. (3) CP RM respectă cerința din art. 9 alin. (4) al Directivei (UE) 2019/713. Se poate afirma că aceste sancțiuni sunt compatibile cu art. 9 alin. (4) din Directiva (UE) 2019/713.

26. Dispoziția din art. 9 alin. (5) al Directivei (UE) 2019/713 prevede: „Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că infracțiunea menționată la articolul 7 se sancționează cu o pedeapsă maximă cu închisoarea de cel puțin doi ani.”.⁴⁹

Sancțiunile din art. 260⁴ CP RM respectă cerința din art. 9 alin. (5) al Directivei (UE) 2019/713. Se poate afirma că aceste sancțiuni sunt compatibile cu art. 9 alin. (5) din Directiva (UE) 2019/713.

27. În dispoziția din art. 9 alin. (6) al Directivei (UE) 2019/713 se stabilește: „Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că infracțiunile menționate la articolele 3-6 se sancționează cu o pedeapsă maximă cu închisoarea de cel puțin cinci ani dacă sunt săvârșite în cadrul unei organizații criminale, astfel cum este definită în Decizia-ca-

⁴⁶ Ibidem.

⁴⁷ Ibidem.

⁴⁸ Ibidem.

⁴⁹ Ibidem.

dru 2008/841/JAI, indiferent de pedeapsa prevăzută în decizia respectivă.”⁵⁰

Răspunderea se agravează în baza art. 237 alin. (2) lit. c) CP RM, dacă fabricarea sau punerea în circulație a cardurilor ori altor instrumente de plată false este comisă „de un grup criminal organizat [...]”.⁵¹ Răspunderea se agravează în baza art. 260² alin. (3) lit. a) CP RM, dacă alterarea integrității datelor informatice ținute într-un sistem informatic este comisă „de un grup criminal organizat [...]”.⁵² Răspunderea se agravează în baza art. 260³ alin. (2) lit. c) CP RM, dacă perturbarea funcționării sistemului informatic este săvârșită „de un grup criminal organizat [...]”.⁵³ Răspunderea se agravează în baza art. 260⁴ alin. (2) lit. c) CP RM, dacă producerea, importul, comercializarea sau punerea ilegală la dispoziție a parolilor, codurilor de acces sau a datelor similar este comisă „de un grup criminal organizat [...]”.⁵⁴ Răspunderea se agravează în baza art. 260⁶ alin. (2) lit. a) CP RM, dacă fraudă informatică este comisă „de un grup criminal organizat [...]”.⁵⁵ Nu în ultimul rând, răspunderea se agravează în baza art. 260⁸ alin. (4) lit. b) CP RM, dacă operațiunile ilegale cu mijloace de plată fără numerar sunt comise „de un grup criminal organizat [...]”.⁵⁶

Doar în sancțiunea din art. 260² alin. (3) CP RM este respectată cerința privind cuantumul pedepsei cu închisoarea, stabilită în art. 9 alin. (6) al Directivei (UE) 2019/713. Cât privește sancțiunile din art. 260³ alin. (2), art. 260⁴ alin. (2), art. 260⁶ alin. (2) și art. 260⁸ alin. (4) CP RM, acestea nu sunt compatibile cu art. 9 alin. (6) din Directiva (UE) 2019/713.

Astfel, propunerea de *lege ferenda* este de a modifica sancțiunile în cauză, după cum urmează:

- în sancțiunea din art. 260³ alin. (2) CP RM – a substitui textul „cu închisoare de la 3” cu textul „cu închisoare de la 5”;
- în sancțiunea din art. 260⁴ alin. (2) CP RM – a substitui textul „cu închisoare de la 3” cu textul „cu închisoare de la 5”;
- în sancțiunea din art. 260⁶ alin. (2) CP RM – a substitui textul „cu închisoare de la 4” cu textul „cu închisoare de la 5”;
- în sancțiunea din art. 260⁸ alin. (4) CP RM – a substitui textul „cu închisoare de la 4” cu textul „cu închisoare de la 5”.

În altă ordine de idei, conform art. 46 din Codul penal, „grupul criminal organizat este o reuniune stabilă de persoane care s-au organizat în prealabil pentru a comite una sau mai multe infracțiuni”.⁵⁷ Această definiție corespunde doar în parte definiției noțiunii „organizație criminală” din art. 1 pct. 1 al Deciziei-cadru 2008/841/JAI a Consiliului din 24 octombrie 2008 privind lupta împotriva crimei organizate (în continuare – Deciziei-cadru 2008/841/JAI): „«organizație criminală» desemnează o asociație structurată, stabilită în timp, de mai mult de două persoane, care acționează concertat în vederea comiterii de infracțiuni pasibile de o pedeapsă privativă de libertate sau de aplicarea unei măsuri de siguranță privative de libertate cu o durată maximă de cel puțin patru ani, sau de o pedeapsă mai severă, pentru a obține, direct sau indirect, un beneficiu financiar sau de altă natură

⁵⁰ Ibidem.

⁵¹ Codul penal al Republicii Moldova. Nr. 985 din 18 aprilie 2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 13.09.2002, nr. 128-129 (1012).

⁵² Ibidem.

⁵³ Ibidem.

⁵⁴ Ibidem.

⁵⁵ Ibidem.

⁵⁶ Ibidem.

⁵⁷ Ibidem.

materială”.⁵⁸ Este, fără doar și poate, necesară alinierea legii penale naționale la art. 9 alin. (6) din Directiva (UE) 2019/713. Totuși, această aliniere ar fi mai eficientă într-un alt context (și anume, cel al transpunerii Deciziei-cadru 2008/841/JAI). De aceea, este potrivită modificarea art. 46 din Codul penal la etapa transpunerii Deciziei-cadru 2008/841/JAI.

28. Dispoziția din art. 10 alin. (1) al Directivei (UE) 2019/713 prevede: „Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că persoanele juridice pot fi trase la răspundere pentru infracțiunile menționate la articolele 3-8, comise în folosul lor de către o persoană care acționează fie în nume propriu, fie ca parte a unui organ al persoanei juridice și care are o funcție de conducere în cadrul persoanei juridice, pe baza unuia dintre următoarele elemente: (a) o împuternicire de a reprezenta persoana juridică; (b) o prerogativă de a lua decizii în numele persoanei juridice; (c) o prerogativă de a exercita controlul în cadrul persoanei juridice.”.⁵⁹

Dispozițiile de la art. 21 alin. (3) lit. a) și b), alin. (3^a) și (4) CP RM sunt compatibile cu prevederea din art. 10 alin. (1) al Directivei (UE) 2019/713. În sancțiunile din art. 237, 260³ și 260⁴ CP RM sunt prevăzute pedepse pentru persoanele juridice. În contrast, în sancțiunile din art. 260², 260⁶ și 260⁸ alin. (2) și (3) CP RM nu sunt prevăzute pedepse pentru persoanele juridice. Sub acest aspect, art. 260², 260⁶ și 260⁸ alin. (2) și (3) CP RM nu îndeplinesc cerința stabilită în art. 10 alin. (1) din Directiva (UE) 2019/713.

Astfel, propunerea de *lege ferenda* este de a completa sancțiunile în cauză, după cum urmează:

- în sancțiunea din art. 260² alin. (1), după textul „cu închisoare de la 2 la 5 ani”, se completează cu textul „cu amendă, aplicată persoanei juridice, în mărime de la 2000 la 4000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate”;
- în sancțiunea din art. 260² alin. (2), după textul „cu închisoare de la 3 la 7 ani”, se completează cu textul „cu amendă, aplicată persoanei juridice, în mărime de la 4000 la 7000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea întreprinderii”;
- în sancțiunea din art. 260² alin. (3), după textul „cu închisoare de la 5 la 10 ani”, se completează cu textul „iar persoana juridică se pedepsește cu amendă de la 10000 la 30000 de unități convenționale cu lichidarea persoanei juridice”;
- în sancțiunea din art. 260⁶ alin. (1), după textul „cu închisoare de la 2 la 5 ani”, se completează cu textul „cu amendă, aplicată persoanei juridice, în mărime de la 2000 la 4000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate”;
- în sancțiunea din art. 260⁶ alin. (2), după textul „cu închisoare de la 4 la 9 ani”, se completează cu textul „cu amendă, aplicată persoanei juridice, în mărime de la 5000 la 8000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea întreprinderii”;
- în sancțiunea din art. 260⁶ alin. (3), după textul „cu închisoare de la 5 la 10 ani”, se completează cu textul „iar persoana juridică se pedepsește cu amendă de la 10000 la 30000 de unități convenționale cu lichidarea persoanei juridice”;

⁵⁸ Decizia-cadru 2008/841/JAI a Consiliului din 24 octombrie 2008 privind lupta împotriva crimei organizate. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex%3A32008F0841> (accesat la 2 ianuarie 2026).

⁵⁹ Directiva (UE) 2019/713 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind combaterea fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/413/JAI a Consiliului. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=CELEX%3A32019L0713> (accesat la 2 ianuarie 2026).

- în sancțiunea din art. 260⁸ alin. (2), după textul „cu închisoare de la 2 la 4 ani”, se completează cu textul „cu amendă, aplicată persoanei juridice, în mărime de la 2000 la 4000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate”;

- în sancțiunea din art. 260⁸ alin. (3), după textul „cu închisoare de la 2 la 5 ani”, se completează cu textul „cu amendă, aplicată persoanei juridice, în mărime de la 3000 la 5000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate”.

29. În dispoziția din art. 10 alin. (2) al Directivei (UE) 2019/713 se stabilește: „Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că persoanele juridice pot fi trase la răspundere dacă, în lipsa exercitării supravegherii sau a controlului de către persoana menționată la alineatul (1), a devenit posibilă săvârșirea, de către o persoană aflată sub autoritatea acesteia, a oricăreia dintre infracțiunile menționate la articolele 3-8 în folosul persoanei juridice.”⁶⁰

Dispozițiile de la art. 21 alin. (3) lit. a) și b), alin. (3¹) și (4) CP RM sunt compatibile cu prevederea din art. 10 alin. (2) al Directivei (UE) 2019/713.

În sancțiunile din art. 237, 260³ și 260⁴ CP RM sunt prevăzute pedepse pentru persoanele juridice. În contrast, în sancțiunile din art. 260², 260⁶ și 260⁸ alin. (2) și (3) CP RM nu sunt prevăzute pedepse pentru persoanele juridice. Sub acest aspect, art. 260², 260⁶ și 260⁸ alin. (2) și (3) CP RM nu îndeplinesc cerința stabilită în art. 10 alin. (1) din Directiva (UE) 2019/713.

Soluția: a se vedea *supra*, în pct. 28, propunerile de *lege ferenda* pentru sancțiunile din art. 260², 260⁶ și 260⁸ alin. (2) și (3) CP RM.

30. Dispoziția din art. 10 alin. (3) al Directivei (UE) 2019/713 prevede: „Răspunderea persoanelor juridice în temeiul alineatelor (1) și (2) nu exclude procedurile penale împotriva persoanelor fizice care sunt autori, instigatori sau complici la oricare dintre infracțiunile prevăzute la articolele 3-8.”⁶¹

Dispoziția de la art. 21 alin. (5) din Codul penal este compatibilă cu prevederea din art. 10 alin. (3) al Directivei (UE) 2019/713. În art. 237, 260³ și 260⁴ CP RM sunt prevăzute pedepse atât pentru persoanele fizice, cât și pentru persoanele juridice. Totodată, în art. 260², 260⁶ și 260⁸ alin. (2) și (3) CP RM sunt prevăzute pedepse doar pentru persoanele fizice. Sub acest aspect, art. 260², 260⁶ și 260⁸ alin. (2) și (3) CP RM nu îndeplinesc cerința stabilită în art. 10 alin. (3) din Directiva (UE) 2019/713.

Soluția: a se vedea *supra*, în pct. 28, propunerile de *lege ferenda* pentru sancțiunile din art. 260², 260⁶ și 260⁸ alin. (2) și (3) CP RM.

31. În dispoziția din art. 11 al Directivei (UE) 2019/713 se stabilește: „Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că unei persoane juridice trase la răspundere în temeiul articolului 10 alineatul (1) sau (2) i se aplică sancțiuni eficace, proporționale și disuasive, care includ amenzi penale sau de altă natură și care pot include și alte sancțiuni, precum: (a) excluderea de la avantajele sau ajutoarele publice; (b) excluderea temporară de la accesul la fonduri publice, inclusiv la proceduri de achiziții publice, granturi și concesiuni; (c) interdicția temporară sau permanentă de a desfășura activități comerciale; (d) plasarea sub supraveghere judiciară; (e) lichidarea judiciară; (f) închiderea temporară sau permanentă a unităților care au servit la săvârșirea infracțiunii.”⁶²

În art. 237, 260³ și 260⁴ CP RM, amenda este prevăzută ca pedeapsă principală pentru persoanele juridice. În aceleași articole, privarea persoanei juridice de dreptul de a

⁶⁰ Ibidem.

⁶¹ Ibidem.

⁶² Ibidem.

exercita o anumită activitate și lichidarea acesteia se aplică fie ca pedepse principale, fie ca pedepse complementare. Considerăm astfel de pedepse eficace, proporționale și disuasive. O afirmație similară se poate face în legătură cu pedepsele stabilite în art. 260², 260⁶ și 260⁸ alin. (2) și (3) CP RM (în varianta de *lege ferenda* propusă *supra*, în pct. 28, pentru sancțiunile din acest articol). Sintagma „pot include și alte sancțiuni”⁶³ din art. 11 al Directivei (UE) 2019/713 denotă caracterul opțional al acestei sintagme. În CP RM nu atestăm pedepse sugerate în art. 11 lit. (a), (b), (d) și (f) din Directiva (UE) 2019/713. Această lacună nu contravine dispoziției de la art. 11 din Directiva (UE) 2019/713.

CONCLUZII

Considerăm că transpunerea Directivei (UE) 2019/713 în legea penală națională trebuie realizată prin prisma protecției persoanei împotriva arbitrarului, ceea ce implică garantarea unei interpretări stricte a normelor penale. Doar în acest mod poate fi redus pericolul unei interpretări extensive defavorabile a legii penale, fenomen ce contravine principiului legalității consacrat de art. 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Un alt obiectiv nu mai puțin important este adaptarea art. 132³, 237, 260² – 260⁴, 260⁶ și 260⁸ CP RM la noile provocări sociale, generate de contextul actual de instabilitate globală crescândă. Ne-am putut convinge că aceste articole, prin neajunsurile lor, slăbesc eficiența eforturilor țării noastre de a preveni și a combate fraudele și contrafacerile legate de mijloacele de plată fără numerar. Vorbim despre fapte care depășesc frontierele naționale, alimentate de expansiunea digitală și de apariția unor tehnologii de plată tot mai sofisticate. Într-un asemenea context, devine firesc să căutăm armonizarea legislațiilor penale, pentru ca normele să rămână relevante și cu adevărat eficiente.

Directiva nu este doar un text tehnic, ci un răspuns ferm la provocările timpului nostru. Prin măsuri penale clare și coerente, ea transmite un mesaj puternic: ordinea de drept trebuie apărută, iar stabilitatea socială consolidată. Într-o Europă marcată de schimbări rapide și riscuri dincolo de granițe, asemenea instrumente nu doar că uniformizează standardele, ci oferă oamenilor încrederea că legea rămâne un sprijin real și constant.

BIBLIOGRAFIE BIBLIOGRAPHY

Codul penal al Republicii Moldova. Nr. 985 din 18 aprilie 2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 13.09.2002, nr. 128-129 (1012).

Decizia-cadru 2008/841/JAI a Consiliului din 24 octombrie 2008 privind lupta împotriva crimei organizate. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex%3A32008F0841> (accesat la 2 ianuarie 2026).

Directiva (UE) 2019/713 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind combaterea fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/413/JAI a Consiliului. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=CELEX%3A32019L0713> (accesat la 1 ianuarie 2026).

⁶³ Ibidem.